

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตวัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตวัฒนา โดยยึดขอบข่ายงานวิชาการตามมาตรฐานโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครใน 5 ด้าน คือ ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และด้านการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตวัฒนา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตวัฒนา โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตวัฒนา 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตวัฒนา จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตวัฒนา สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตวัฒนาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นเพศหญิง 99 คน คิดเป็นร้อยละ 71.22 มีอายุ 31 – 35 ปี มากที่สุด จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 40.29 ครูสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 75.54 และมีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 25.90

2. ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตวัฒนา มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตวัฒนา มีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการ ในด้านการพัฒนา

กระบวนการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.23$) ด้านการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{x} = 4.10$) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{x} = 3.88$) ด้านการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ($\bar{x} = 3.66$) และด้านการบริหารวิชาการ ($\bar{x} = 3.65$) ตามลำดับ

3. ครูสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตวัฒนามีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการในด้านการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการในด้านการบริหารงานวิชาการ เรื่องการสรุปและรายงานผลการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.16$) การจัดเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.12$) และการประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.10$) มากเป็น 3 ลำดับแรก และมีส่วนร่วมเรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ($\bar{x} = 3.27$) การกำหนดรูปแบบการนิเทศ ($\bar{x} = 3.24$) และการจัดทำเครื่องมือการนิเทศ ($\bar{x} = 3.20$) เป็น 3 ลำดับสุดท้าย

4. ครูสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตวัฒนามีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการในด้านการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการในด้านการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.43$) การวิเคราะห์หลักสูตร ($\bar{x} = 4.42$) และการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร ($\bar{x} = 4.09$) มากเป็น 3 ลำดับแรก และมีส่วนร่วมเรื่อง การตรวจสอบบทวนการใช้หลักสูตร ($\bar{x} = 3.97$) การจัดทำระเบียบและแนวทางการปฏิบัติในการบริหารหลักสูตร ($\bar{x} = 3.93$) และเรื่องการรายงานการตรวจสอบ การทบทวนหลักสูตร ($\bar{x} = 3.90$) เป็น 3 ลำดับสุดท้าย

5. ครูสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตวัฒนามีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เรื่องการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.41$) การรายงานผลการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.38$) และการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.35$) มากเป็น 3 ลำดับแรก และมีส่วนร่วมเรื่องการกำหนดตัวชี้วัดในการประเมินผลการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.09$) การทำวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{x} = 4.08$) และการกำหนดมาตรฐานการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.06$) เป็น 3 ลำดับสุดท้าย

6. ครูสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตวัฒนามีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการในด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการในด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เรื่องการเตรียมการรับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก ($\bar{x} = 4.06$) การดำเนินงานตามแผนการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{x} = 4.03$) และการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ($\bar{x} = 4.00$) มากเป็น 3 ลำดับแรก และมีส่วนร่วมในเรื่องการตรวจสอบการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{x} = 3.81$) การตรวจสอบบทวน

คุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.73$) และการเขียนรายงานการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 3.59$) เป็น 3 ลำดับสุดท้าย

7. ครูสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตวัฒนามีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการในด้านการพัฒนา ศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการในด้านการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน เรื่องการจัด กลุ่มนักเรียนที่มีความสามารถแต่ละด้าน ($\bar{X} = 3.96$) การพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นเลิศ ($\bar{X} = 3.92$) และการจัดทำเครื่องมือวิเคราะห์นักเรียน ($\bar{X} = 3.91$) มากเป็น 3 ลำดับแรก และมีส่วนร่วมเรื่อง การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กกลุ่มพิเศษ ($\bar{X} = 3.41$) การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคลกับ เด็กพิเศษ ($\bar{X} = 3.29$) และเรื่องการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ ($\bar{X} = 3.22$) เป็น 3 ลำดับสุดท้าย

8. ครู สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตวัฒนาที่สำเร็จการศึกษาขั้นสูงสุดระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

9. ครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีส่วน ร่วมบริหารงานวิชาการในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ($p = .053$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มี 2 ด้าน ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ($p = .004$) โดยครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี มีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการแตกต่างกับครูที่มี ประสบการณ์ทำงาน 6 – 10 ปี และครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6 – 10 ปี มีส่วนร่วมบริหารงาน แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 15 ปี และด้านการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของ นักเรียน ($p = .03$) โดยครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6 – 10 ปี มีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการแตกต่าง กับ ครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 15 ปี

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร เขต วัฒนา มีประเด็นสำคัญที่มาอภิปรายดังนี้

1. ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตวัฒนา มีส่วนร่วมในการบริหารงาน วิชาการ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าครูสังกัดกรุงเทพมหานครนั้น มีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการด้านต่างๆ ในระดับที่ดี ซึ่งอาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนภายหลังจากการปฏิรูปการศึกษา 2542 นั้น เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุผล

สำเร็จทั้งผู้บริหาร และครู ต่างก็เห็นถึงความสำคัญในการบริหารงานวิชาการ ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ครูเป็นผู้ที่อยู่ในฐานะผู้สนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ของผู้เรียน และเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดผู้เรียนมากที่สุด และยังเป็นตัวเชื่อม ระหว่างสถานศึกษา นโยบายต่างๆ กับตัวผู้เรียนเองด้วย ดังนั้น ครูยังมีความจำเป็นที่จำต้องเอาตัวเองเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ก็อาจเห็นได้ว่าการที่จะทำให้การจัดการเรียนรู้ต้องให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ อีกทั้งยังเป็นภาระหน้าที่ของครูตาม พรบ.การศึกษาแห่งชาติ และหน้าที่ของครูตามที่สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้กำหนดให้ครูต้องมีบทบาทในงานวิชาการและงานอื่นๆ ตามที่สถานศึกษามอบหมาย จึงทำให้ครู มีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการอยู่ในระดับมากทุกๆ ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนิษฐา โชติปัทมพันธ์ (2542, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนซอยแอนเนกซ์ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานวิชาการในภาพรวม อาจารย์ควรมีส่วนร่วมในการวางแผน โดยการร่วมประชุมระดมสมอง การประเมินผลความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการ ใช้การตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การบริหารงานด้านหลักสูตร โรงเรียนมีการกำหนดนโยบายด้านหลักสูตร การประเมินหลักสูตร ใช้การสอบถามจากผู้ที่จบการศึกษา การจัดการเรียนการสอน โรงเรียนจัดแผนการเรียนตาม โครงสร้างของหลักสูตร จัดตารางสอนตามความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาที่สอน จัดครูเข้าสอนตามความถนัด แบ่งกลุ่มนักเรียนแบบคละ จัดหาแบบเรียนโดยจัดทำแบบเรียนขึ้นเอง และจัดหาโดย งบประมาณของทางราชการ การประเมินการใช้สื่อการเรียนการสอน ให้นักเรียนประเมินการใช้สื่อ และอาจารย์เป็นผู้ประเมิน การนิเทศการสอน ใช้วิธีการประชุมก่อนเปิดหลักสูตร แต่ละหลักสูตร ให้คำปรึกษาหารือแก่อาจารย์ และจัดอาจารย์ที่มีประสบการณ์สาธิตการสอน การประเมินผล การนิเทศการสอน ใช้การสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ และพฤติกรรมของนักเรียน การบริหารงานการวัด และประเมินผล การดำเนินงานเกี่ยวกับการวัด และประเมินผล มีการกำหนดเกณฑ์การประเมิน กำหนดวิธีการประเมิน จัดทำสถิติเกี่ยวกับการประเมินผลนักเรียน และกำหนดให้มีการรายงานผลเป็นระยะ

2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูที่สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีในภาพรวม แตกต่างกัน ที่นัยสำคัญ .05 แสดงว่าครูที่มีการศึกษาแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน โดยระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีระดับการมีส่วนร่วมค่าเฉลี่ย 4.10 ส่วนระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีมีระดับการมีส่วนร่วมค่าเฉลี่ย 3.84 ค่าความต่างเท่ากับ .26 หลังจากทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจึงพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่าครูที่มีการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นอาจจะปฏิบัติหน้าที่ในงานดังกล่าวและมีความรู้ที่มากขึ้นทำให้เห็นประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้า

ร่วมในการบริหารงานวิชาการ และสามารถนำมาใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมยศ สังสอาด (2544, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง ความต้องการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ความต้องการระหว่างผู้บริหารกับครูปฏิบัติการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติมีระดับ .05 ใน 5 ด้าน คือ งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้งานด้านการเรียน การสอน งานด้านการสอนวัดผลประเมินผล งานด้านนิเทศภายใน และงานด้านประชุมอบรมทางวิชาการ ไม่สอดคล้องกับงานของ ทิพย์รัตน์ ชมภูแสง (2550, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนเทศบาล จังหวัดนนทบุรี พบว่าครูที่มีวุฒิ การศึกษาและสังกัดโรงเรียนต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในงานดังกล่าวเป็นการบริหารกิจกรรมทุกประเภทในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา การปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน หลักสูตร รวมทั้งการพัฒนาครูเพื่อนำผลแห่งการพัฒนาทั้งหลายทั้งปวงนั้นมาเอื้ออำนวยและปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ทำให้ครูทุกคนต้องเอาใจใส่และให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพย์รัตน์ ชมภูแสง (2550, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู โรงเรียนเทศบาล จังหวัดนนทบุรี ครูผู้ช่วย และครูที่สอนในระดับช่วงชั้นและมีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

1.1 โรงเรียนควรแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ เพื่อจัดทำเครื่องมือการนิเทศเพื่อใช้ในการนิเทศการสอนของครู ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในประเด็นดังกล่าวนี้ให้มากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอน

1.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบทบทวนการใช้หลักสูตร จัดทำระเบียบและแนวทางการปฏิบัติในการบริหารหลักสูตร และการรายงานการตรวจสอบ การทบทวนหลักสูตร ให้มากยิ่งขึ้น

1.3 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดตั้งกรรมการวิชาการเพื่อกำหนดตัวชี้วัดในการประเมินผลการเรียนรู้ การทำวิจัยในชั้นเรียน และการกำหนดมาตรฐานการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ ให้มากยิ่งขึ้น

1.4 ด้านการประกันคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้กรรมการประกันคุณภาพภายในตรวจสอบการประกันคุณภาพภายใน และตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา เสนอแนะการปรับปรุงและเขียนรายงานการประกันคุณภาพภายใน

1.5 ด้านการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในเรื่องการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กกลุ่มพิเศษ โดยการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคลกับเด็กพิเศษ การจัดการศึกษาเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ และขอความร่วมมือจากนักจิตวิทยาของกรุงเทพมหานคร

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ครอบคลุมถึงประเด็นสาเหตุของการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการ ควรศึกษาตัวแปรต้นอื่นๆ ที่อาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม เช่น เพศ สถานภาพสมรส ตำแหน่งงาน และอื่นๆ

2.2 เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกในด้านการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการควรใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยประกอบด้วย

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการของครู โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ